

Laura Ruohonen: Luolasto

Tehtävät on laatinut Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun IB-lukiolaisten ryhmä (Elisa Chen, Veera Kivelä, Eve Nieminen, Matti Pousi ja Sanni Saarijärvi). Näytelmä sopinee parhaiten toisen asteen opiskelijoille (lukio ja ammatillinen koulutus), ja myös tehtävät on ajateltu tälle ikäryhmälle. Tehtäviä tehdään ennen esitystä ja sen jälkeen, mutta koska *Luolasto* on katsojalleen kokonaisvaltainen elämys, esityksen ajaksi ei ole syytä antaa tarkkailutehtäviä.

ENNEN ESITYSTÄ

1. Väittely

Jakautukaa ryhmiin ja valmistautukaa väittelyihin. Hankkikaa aiheesta tietoa eri lähteistä ja miettikää monipuolisia perusteluja väitteiden tueksi. Arpokaa vasta muutama minuutti ennen väittelyn alkua, ketkä puolustavat ja ketkä vastustavat väitettä. Vaikka väittelyitä olisi valmistellut isompikin ryhmä, väittelyyn arvotaan esim. kaksi tai kolme opiskelijaa puolustamaan ja sama määrä vastustamaan väitettä. Aiheet:

- Teatterin tehtävä on puhua tärkeistä asioista / Teatterin tehtävä on tuottaa taide-elämys
- Ydinvoimalle ei ole Suomessa realistista vaihtoehtoa. / Ydinvoima voidaan Suomessa korvata muilla energialähteillä.
- Ydinvoiman käyttö johtaa ympäristöä kuluttavaan elämäntapaan. / Ydinvoiman käyttö tukee kestäväää kehitystä.
- Meillä on vastuu tulevien sukupolvien elinoloista. / Jokaisella sukupolvella on vastuu omasta elämästään.
- Tarvitsemme lisää panostusta luonnontieteiden opiskeluun. / On tärkeämpää panostaa humanistisiin aineisiin kuin luonnontieteisiin.

2. Keskustelu

Lukekaa *Kirjailijan sana* Kansallisteatterin mediatiedotteesta tai näytelmän käsiohjelmasta. Millaisia asioita Laura Ruohonen haluaa sen perusteella tuoda näytelmässä esille?

<http://www.kansallisteatteri.fi/wp-content/uploads/2014/03/LUOLASTO-PRESSIPAKETTI.pdf>

3. Kirjoitustehtävä

Lue seuraavat katkelmat näytelmän arvosteluista ja kirjoita niiden perusteella muutaman virkkeen mittainen teksti siitä, minkälaisia mielikuvia ne herättävät näytelmästä ja mitä odotat esitykseltä. Kerätkää tekstit talteen ja palatkaa niihin esityksen jälkeen. (Tekstit voidaan kirjoittaa nimettöminä.)

”Laura Ruohosen uusin näytelmä *Luolasto* on kuin ydinjäteyhtiö Posiva OY:n Onkalo, jossa tehdään kallioperätutkimuksia ydinjätteen loppusijoittamiseksi. Samoin kuin Onkalo *Luolastokin* kairautuu syvälle ja moneen suuntaan. Kallioperän sijaan tutkimuskohteena on kuitenkin ihminen, hänen käsityksensä menneisyydestä ja tulevaisuudesta sekä osallisuudesta maailmankaikkeuteen.”

Irmeli Haapanen, Turun Sanomat 7.3.2014

”On tärkeä aihe, suuria ajatuksia, komeita kuvia ja muutamia vaikuttavia kohtauksia, mutta kaikki kuin pilvet taivaalla: etäisinä ja muuttuvina, itseensä sulkeutuneina, vailla pysyvyyttä, irti toisistaan ja katsojasta.”

Suna Vuori, Helsingin Sanomat 7.3.2014

”Koominen kietoutuu vakavaan, fakta fiktion, henkilökohtainen yleiseen kuin hetkeksi rakastuneiden huima suudelma: Suosalo ja Pöysti kohoavat vaijerilla hitaasti yläilmojen hurmioon.”

Soila Lehtonen, Aamulehti 7.3.2014

”Laura Ruohosen Kansallisteatteriin kirjoittama ja ohjaama *Luolasto – rauhanhäiritsijät maan ytimessä* vie katsojat ikiaikaisiin luoliin. Siellä aika ei kulje samaa tahtia kuin maanpinnalla. Historia, nykyhetki ja tulevaisuus sekoittuvat jännittävällä tavalla. Tarina lähtee miljoonien vuosien takaa, ja jatkuu satojatuhansia vuosia eteenpäin. *Luolasto* sekoittaa satua ja totta. Ruohosen kieli on tyyliä, se lähenee runoa, lorua tai aforistiikkaa. Monia repliikkejä tekisi mieli mietiskellä pitempäänkin. (---) Komea teatteria, kerta kaikkiaan.”

Tuula Viitaniemi, YLE kulttuuri 8.4.2014

ESITYKSEN JÄLKEEN

1. Pieniä kirjoitustehtäviä

Opettaja lukee yksi kerrallaan seuraavat aloitukset, joista opiskelijat kirjoittavat muutaman virkkeen verran. Jokaisen ajatuksen perusteluun käytetään esim. neljä minuuttia.

Parasta esityksessä oli...

Epäselväksi jäi...

Esityksen rakkauskertomus oli...

Minua jäi esityksessä vaivaamaan se, että...

Esityksen sanomana mielestäni oli...

Esitys oli kokonaisvaltainen elämys, koska...

Keskustelkaa lopuksi kirjoittamistanne ajatuksista tai lukekaa tekstejä ryhmissä.

2. Näytelmän henkilöt

Muodostakaa ryhmiä ja valitkaa yksi näytelmän henkilöistä. Keskustelkaa ryhmissänne henkilön luonteesta, elämänarvoista ja tavoitteista.

Pomo, insinööri (Sari Mällinen)

Myyrä, insinööri (Markku Maalismaa)

Asko, harjoittelija (Heikki Pitkänen)

Arkeologi, luolamaalaustutkija (Alma Pöysti)
Vartija (Martti Suosalo)
Kyy Punainen, opas (Petri Manninen)

Keskustelkaa lopuksi yhdessä vielä siitä, keitä ovat näytelmän Entiset ja mitä tehtäviä heillä on.

3. Näytelmän jännitteet

Laura Ruohonen on sanonut: ”Meillä on vahva poliittisen ja psykorealisticen teatterin perinne, johon kuuluu tuttu, kodikas esittämisen tapa. Näyttämölle pyritään luomaan yksi, selkeän karrikoitu tai televisioitarkka kuva todellisuudesta. Minä taas ajattelen, että teatteri jos mikä on paikka, jossa ristiriitaisetkin näkökulmat ja tyylit voi ottaa vakavasti. Teatterissa ei ole vain yhtä totuutta.” (Helsingin Sanomat 8.3.2014)

Keskustelkaa yhdessä ja kirjoittakaa näkyviin, minkälaisia jännitteitä ja ristiriitoja näytelmässä on. Kiinnittäkää huomiota esim. henkilöihin, näytelmän kieleen, henkilöhahmojen arvoihin, esitystyyliin, ilmaisutapoihin, lavastukseen, äänimaailmaan ja näytelmän ajalliseen ulottuvuuteen. Mikä merkitys on sillä, että *Luolastossa* on monenlaisia, ristiriitaisiakin aineksia?

4. Murskaa tai puolusta

Seuraavassa on sikermä lukiolaisten ajatuksia *Luolastosta*. Valitse niistä yksi ja valmistaudu puolustamaan tai vastustamaan sitä. Menkää sen jälkeen ryhmiin ja esitelkää perusteluitanne suullisesti muille ryhmäläisille.

- a) ”*Luolaston* rakkaustarina oli uskottava.”
- b) ”Videoklippien huumori ei toiminut.”
- c) ”On tärkeää, että suomalaista teatteria uudistetaan *Luolaston* kaltaisilla rohkeilla produksioilla.”
- d) ”*Luolaston* lavastus jätti katsojan kylmäksi.”
- e) ”*Luolasto* ei tuonut konkreettisia, varteenotettavia argumentteja ydinjätteen loppusijoituskeskusteluun, ja se oli pieni pettymys/helpotus.”
- f) ”*Luolasto* ei ole suuren yleisön näytelmä.”
- g) ”*Luolasto* arvottaa tieteen taiteen yli.”

5. Essee

Valitse yksi seuraavista aiheista ja kirjoita siitä essee. Käytä kaikissa tehtävissä aineistona *Luolasto*-näytelmää. Otsikoi itse.

- a) Käsittele menneisyyden tuntemisen merkitystä. Miten menneisyyden ymmärtäminen vaikuttaa ratkaisuihimme? Miten se vaikuttaa arvoihimme?
- b) Ovatko teknologia ja luonto aina vastakkain?

- c) "Meillä on vastuu tulevien sukupolvien elinoloista." Ota kantaa väitteeseen ja pohdi, miten vastuu tai sen välttäminen näkyy omissa valinnoissamme.
- d) Etsi tietoa luolamaalauksista ja suomalaisista kalliomaalauksista. Mitä ne kertovat meille?
- e) Kirjoita *Luolaston* huumorista: mistä se syntyy, ja mitä tehtäviä sillä on?
- f) Esittele ja arvioi *Luolaston* lavastusta ja äänimaailmaa. Miten ne luovat uskottavuutta, ja miten ne vieraannuttavat katsojaa?
- g) Pohdi teatterin tehtävää *Luolaston* perusteella.